

Bijeenkomst JGZ-ambassadeurs Rookvrije Start

19 april, Trimbos-instituut

Op 19 april organiseerden AJN, V&VN en het Trimbos-instituut een bijeenkomst voor alle ambassadeurs Rookvrije Start die werkzaam zijn binnen de JGZ. Naast ambassadeurs (bestaande uit voornamelijk jeugdartsen en –verpleegkundigen en stafleden) waren ook NCJ, GGD GHOR en Actiz aanwezig. Doel van de bijeenkomst was om tips, ideeën en inspiratie op te doen voor de implementatie van het vernieuwde programma voor de JGZ. Hoe agendeer ik het onderwerp? Hoe zet ik het met overtuigingskracht neer? In dit verslag worden beknopt de kernpunten van deze bijeenkomst beschreven, aan de hand van 4 hoofdthema's die besproken zijn:

- Materialen, kennis, interventies/sociale kaart
- Beleid
- Gemeenten
- Ketensamenwerking

JGZ-verkenning

Voorafgaand aan het bespreken van de 4 hoofdthema's gaf Jeroen Bommelé een korte presentatie over de verkenning die het Trimbos-instituut uitgevoerd heeft onder JGZ-medewerkers. Het rapport verschijnt op 31 mei. Deelnemers worden geïnformeerd en ontvangen dan het (digitale) rapport. De presentatie van Jeroen is beschikbaar vanaf lancering van het rapport.

Materialen, kennis, interventies/sociale kaart

- Het bestaande materiaal wordt goed ontvangen. De meeste ambassadeurs kennen niet alle materialen. De belangrijkste reden hiervoor is dat het onderwerp nog in de kinderschoenen staat, het begint nu te lopen.
- Verschillende ambassadeurs hebben de elearning gedaan en zijn er positief over. Ambassadeurs gaan zich ervoor inzetten dat alle collega's de elearning kunnen volgen, liefst onder werktijd.
- Ambassadeurs zijn veelal niet bekend met de sociale kaart (www.ikstopnu.nl/adressen), het overzicht met erkende stoppen met roken-begeleiders. Belangrijk om deze meer onder de aandacht te brengen. Ambassadeurs geven aan ermee aan de slag te gaan om in kaart te brengen welke SMR-hulp er in de eigen omgeving aangeboden wordt. Inzicht in de kosten van de interventies is hierbij ook belangrijk, om ouders goed te kunnen voorlichten.
- Er is behoefte aan een gadget om aan ouders mee te kunnen geven, zoals een mutsje, slabbetje, pen of luier met opdruk. Dit verlaagt voor zorgverleners de drempel om met ouders in gesprek te gaan en voor ouders is het een mooie reminder die ze mee naar huis kunnen nemen. Het helpt ook om iets op het bureau te kunnen plaatsen dat goed zichtbaar is voor de ouders, iets wat de aandacht trekt.
- Er is behoefte aan beeldmateriaal (bijv poster) waarmee de risico's van (derdehands) rook zichtbaar gemaakt worden. De poster met de suikerklontjes is een goed voorbeeld. Helpt ook om het gesprek mee op gang te krijgen.
- Organisaties gaan steeds meer toe naar 'foldervrij' werken. Opties zijn: pdf'jes van de folders op de eigen website zetten, informatie over stoppen met roken in de GroeiGids(app) opnemen, etc.

- Er is behoefte aan materialen voor het oudere kind!
- Stopstone is een nieuwe stoppen met roken-app voor jongeren (ontwikkeld door Trimbos). Deze kunnen jongeren gratis downloaden: www.stopstone.nl.

Kijk voor materialen en cijfers in de toolkit op www.rokeninfo.nl/rookvrijestart.

Gemeenten

- Wees niet bang om het gesprek aan te gaan met gemeenten! Het is daar nu een goede tijd voor. Veel gemeenten zijn aangesloten bij de Rookvrije Generatie, en zoeken naar mogelijkheden om daaraan bij te dragen. JGZ kan aangeven met de Rookvrije Start daaraan een boost te geven. Gemeenten verwachten ook van de JGZ dat zij hier een mening over hebben.
- Jeroen vertelde over het onderzoek naar de kansen voor gemeentelijk tabaksbeleid en in het bijzonder de Rookvrije Generatie (RVG), dat in 2016 uitgevoerd is. Het rapport is [hier](#) te vinden.
- Grotere gemeenten kunnen mogelijk financiering geven voor projecten. Ook bij kleinere gemeenten kan de ambassadeur de gemeente activeren. Voorbeelden van wat gemeenten kunnen doen: organiseren en faciliteren van lokale multidisciplinaire bijeenkomsten, bekostigen e-learning Rookvrije Start voor alle zorgverleners en uitdragen hoe belangrijk een rookvrije omgeving is voor kinderen. Bekijk voor meer inspiratie op [de site van KWF](#).
- Bij het activeren van je gemeente is het belangrijk om inzichtelijk te maken wat het de gemeente oplevert (business case). Er is behoefte aan een hulpmiddel om gemeenten te activeren.
- Er zijn gelukkig al veel materialen beschikbaar voor gemeenten. Zo zijn er al infosheets en stappenplannen die je kunt gebruiken in het gesprek met de lokale gemeentebestuurder (zie de site van de [Rookvrije Generatie](#), links onderaan). Trimbos werkt samen met KWF en VWS aan een platform voor lokale beleidsmakers (gemeente en GGD).

Ketensamenwerking

- De e-learning kan gebruikt worden door alle zorgprofessionals (niet alleen de beroepsgroepen genoemd in de e-learning). Er wordt mogelijk nog accreditatie aangevraagd voor doktersassistenten.
- Intern is het belangrijk om met elkaar te overleggen op welke manier en wanneer (bij welke contactmomenten) je stoppen met roken met ouders bespreekt.
- Qua externe samenwerking is het goed om samenwerking met het VSV (Verloskundig Samenwerkingsverband) te zoeken. Echter, ook als je niet in een VSV zit kun je dit oppakken en een zorgpad Stoppen met roken uitwerken.
- De meeste aanwezige ambassadeurs hebben geen contact met de VSV's.
- Het gaat niet alleen om samenwerking met het VSV, maar om samenwerkingsafspraken in brede zin. Ook de samenwerking tussen JGZ en kraamzorg (KZ) is bijvoorbeeld heel belangrijk. Er loopt momenteel een traject van digitalisering binnen de KZ. GGD GHOR en Actiz bewaken dat de overdracht van roken daarin meegenomen wordt.

Beleid

- De verouderde handreiking 'Niet roken waar de kleine bij is' (van Stivoro), gericht op het voorkomen van meeroken, is bekend. De vernieuwde boodschap om te

stoppen met roken, wordt echter nog te weinig meegegeven door de JGZ-professional aan ouders.

- Ondersteuning vanuit de gemeenten en staf mist.
- Organisaties zouden moeten investeren in tijd, en scholing moeten faciliteren voor iedereen. Het onderwerp leeft nog te weinig.

Ambassadeurs

- Ambassadeurs zien het als hun taak om binnen de eigen organisaties mensen voor dit onderwerp te motiveren. Dat is vaak ook nodig, er is nog weinig draagvlak/motivatie binnen de meeste organisaties.
- Het ambassadeurschap moet laagdrempelig zijn. "Ambassadeur" klinkt heftig, houd het laagdrempelig. Een alternatieve term die wordt genoemd is: 'aandachtsfunctionaris'.
- Veel behoefte aan best practices, horen wat goed loopt binnen andere JGZ-organisaties. Filmpjes van andere ambassadeurs zou kunnen helpen. Ook een goed idee: een filmpje waarin een zorgverlener de elearning doorloopt en erover vertelt. Daarnaast wordt het idee geopperd om een blog te schrijven, waarin succesverhalen gedeeld kunnen worden.
- Een Whatsapp-groep voor de JGZ-ambassadeur kan een mooie manier zijn om succes te delen en ervaringen uit te wisselen. Een andere optie is het platform Stoppen met roken (www.platformstoppenmetroken.nl) met de besloten groep Rookvrije Start.

Rol van de koepels

- Actiz, NCJ en GGD GHOR vonden het belangrijk aanwezig te zijn en gaan na hoe het onderwerp goed meegenomen kan worden in de JGZ preventieagenda.
- In samenwerking met het NJI organiseert het NCJ viermaal per jaar bijeenkomsten van het kennisnetwerk Jeugdgezondheid. Aan bod komen onderwerpen die aansluiten bij landelijke ontwikkelingen. Roken zou een mooi onderwerp zijn voor zo'n bijeenkomst.